

ВІД РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ

Восьмий випуск «Української біографістики» виходить у світ у двадцяту річницю незалежності України. Славний ювілей спонукує до осмислення шляху, пройденого вітчизняною біографікою на важливому етапі становлення національного гуманітарного простору. Біографічним дослідженням і публікаціям належить усе більш вагоме місце у відродженні духовності та культури українського народу, утвердженні патріотичної свідомості, зміцненні взаєморозуміння між представниками різних етнічних груп населення. З року в рік невпинно зростає суспільний інтерес до них. З'являються все більш ґрунтовні та різноманітні за своїм характером видання, електронні ресурси біографічного, меморіального спрямування.

З огляду на це, підноситься також важливість наукової рефлексії над процесами розвитку біографічного знання, їх поширення та пропаганди. Відповіддю на виклик часу стало посилення уваги науковців до розробки світоглядних, філософських, теоретичних і методичних проблем, історичного досвіду, сучасних тенденцій і перспектив подальшого розвитку української біографіки як частини гуманітарного знання та важливого явища суспільно-політичного та культурного життя, а також біографістики як спеціальної історичної дисципліни.

Останні роки знаменувалися появою цілої низки ґрунтовних праць, які свідчать про піднесення біографічних студій на принципово новий міждисциплінарний рівень, що відповідає сучасному усвідомленню особистості у всій її складності та багатоплановості, динамізмові розвитку та багато-

манітності взаємодій із суспільством, національним поступом України. Вийшли друком книги визначних істориків, філософів, культурологів, літературознавців Я. Р. Дашкевича «Постаті» (2007), М. В. Поповича «Григорій Сковорода: філософія свободи» (2007), М. Г. Жулинського «Нація, культура, література» (2010). Видано серію досліджень С. М. Ляшко з історії довідкової біографічної справи в Україні, зокрема монографії «Біографічна довідкова справа в Україні (60-ті рр. ХІХ – 40-і рр. ХХ ст.» (2006) та «Українські біографічні довідкові видання ХІХ–ХХ століття: історичні та теоретико-методичні засади» (2010).

Надбанням громадськості стали ґрунтовні праці, що демонструють багатопланове, на тлі доби та спілкування з сучасниками, бачення визначних постатей діячів української історії та культури. Серед них двотомник О. К. Супронюк «Литературная среда раннего Гоголя» та «Н. В. Гоголь и его окружение в Нежинской гимназии: библиографический словарь» (2009), підготовлений Т. І. Ківшар збірник документів і матеріалів «Народе мій, улюблений...», присвячений дочці С. В. Петлюри Лесі (2009), серія публікацій епістолярної спадщини Є. Х. Чикаленка, В. К. Винниченка, А. В. Ніковського, П. Я. Стебницького, підготовлених Н. І. Миронець, І. М. Старовойтенко, Ю. Середенко, О. П. Степченко.

Неординарні здобутки з'явилися на перетині біографіки та філософських дисциплін, літературознавства. Опубліковані, зокрема, монографії І. В. Голубович «Биография: силуэт на фоне Humanities (методология анализа в социогуманитарном знании)» (2008) та В. І. Менжулина «Біографічний підхід в історико-філософському пізнанні» (2010), Л. С. Генералюк «Універсалізм Шевченка: взаємодія літератури і мистецтва» (2008).

Кількісний і якісний прорив у справі систематичного розкриття персоналій діячів вітчизняної історії та культури закріпило видання багатотомних «Енциклопедії історії України» й «Енциклопедії сучасної України». Підготовка біографічних матеріалів до цих фундаментальних інформацій-

них зводів стала важливою науково-методичною школою, що збагатила досвід вітчизняної біографічної довідкової справи. Ці напрацювання дали можливість розгорнути роботу з видання низки багатих на персоналії галузевих енциклопедій.

Редакційна колегія та колектив авторів збірника «Українська біографістика», продовжуючи традицію його попередніх випусків, незмінно зосереджують увагу на головному, що відбувається у сфері біографічних досліджень в Україні та світі. Публікації чергового випуску присвячені новим науковим ідеям, підходам і практичним рішенням із їх реалізації, аналізу досвіду та тенденціям розвитку цієї важливої галузі вітчизняної гуманітаристики. Усе це є, насамперед, підсумком здійснених Інститутом біографічних досліджень НБУВ упродовж 2010–2011 рр. планових досліджень, а також творчої співпраці широкого загалу вчених і спеціалістів, які здійснюють біографічні дослідження у різних наукових установах і вищих навчальних закладах України. Чимало публікацій цього випуску стали результатом обговорення актуальних проблем поступу історичної та літературно-мистецької біографіки та біографістики як спеціальної історичної дисципліни на щорічних Біографічних читаннях, присвячених пам'яті засновника та першого директора Інституту біографічних досліджень НБУВ доктора історичних наук, професора В. С. Чишка (1951–2003).

У збірнику висвітлено історію здобутків і творчих пошуків Інституту біографічних досліджень НБУВ упродовж першого десятиліття його діяльності, коли відбувалося становлення новітньої української біографіки та довідкової біографістики (В. І. Попик). Запропоновано оригінальну систематизацію джерел біографічних студій за характером, змістом, видом і цільовим призначенням (С. М. Ляшко). Розглянуто основні жанрові різновиди давніх українських мемуарів, їхні особливості та значення як одного з джерел біографічних досліджень (Н. І. Любовець). Виявлено основні тенденції розвитку української бібліотечної біографіки (Т. І. Ківшар). Здійснено аналіз засадничих принципів вивчення та використання у бі-

ографіці та в музикознавстві національної мистецької епістолярної спадщини (О. В. Бугаєва). У межах шевченкознавчого дискурсу окреслено завдання системного міждисциплінарного вивчення культурної атмосфери, картини світу, побуту, традиції провідних соціальних груп українського суспільства для більш глибокого осмислення життєвого шляху, ідейних і творчих шукань визначних діячів української культури (Л. С. Генералюк). Розглянуто роль і місце новітньої української біографіки для дітей у формуванні єдиного історичного поля суспільства (Н. П. Марченко).

Традиційно, велику увагу приділено персонологічним дослідженням, висвітленню біографій визначних діячів української історії та культури, науки й освіти.

Редакційна колегія «Української біографістики» висловлює сподівання, що опубліковані у збірнику статті та матеріали сприятимуть подальшому розвитку досліджень актуальних теоретичних і методичних проблем біографічних студій, розширенню їх тематичного діапазону, впровадженню нових дослідницьких підходів і методик, подальшому згуртуванню сил українських біографістів – істориків, літературознавців, культурологів, краєзнавців, професіоналів та аматорів навколо Інституту біографічних досліджень.

Редакційна колегія закликає до співробітництва науковців і спеціалістів архівних, музейних, бібліотечних установ, які займаються дослідженнями у галузі біографіки. З розгортанням відкритого для користувачів мережі Інтернет електронного «Українського національного біографічного архіву», формуванням на його веб-сайті довідкових науково-інформаційних біографічних ресурсів, електронної бібліотеки біографічних видань і персональних сторінок дослідників-біографістів можливості такої співпраці будуть суттєво розширені та сприятимуть консолідації наукового співтовариства.